

معرفی تالابهای ایران:

در اقلیم غالباً خشک و نیمه خشک کشور که میزان تبخیر بطور متوسط بیش از ۱۰ برابر بارش است، انتظار می رود که تالابهای بسیار کمی شکل بگیرند، ولی پر شیب بودن ایران که یکی از کوهستانی ترین کشورهای جهان بحساب می آید، همچنین داشتن هزاران کیلومتر سواحل دریایی آبهای گرم در جنوب و معتدل در شمال، وجود پهنه های وسیع بیابانی با خاکهای شور و بالاخره موقعیت عرض جغرافیایی باعث گردیده که ایران جزو کشورهای دارای بیشترین تنوع تالابها در جهان باشد، بطوریکه که از ۴۲ نوع تالاب شناخته شده، ۴۱ نوع (بجز تالابهای خیلی سردسیری توندرا) در ایران به ثبت رسیده است.

لازم به توضیح است که طبق طبقه بندی کنوانسیون جهانی حفاظت از تالابها (رامسر-۱۹۷۱) ۴۲ نوع تالاب شناخته شده که ۱۲ نوع آن ساحلی/دریایی، ۲۰ نوع داخل خشکی و ۱۰ نوع مصنوعی می باشند.

از بیش از ۱۴۰ تالاب که در فهرست آئین نامه اجرایی تبصره ماده یک قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالابهای کشور نام برده شده و در جداول (۱) تا (۵) به تفکیکی حوضه های آبریز اصلی کشور فهرست آنها آورده شده است، تعداد ۳۶ تالاب با مجموع مساحت بیش از ۱/۴ میلیون هکتار در قالب ۲۵ عنوان در فهرست تالابهای با اهمیت جهانی کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده اند (جدول ۶). شکل (۱) موقعیت تالابهای فهرست آئین نامه اجرایی فوق الذکر را در کشور نشان می دهد

جدول (۱) - تالابهای حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان

حوضه آبریز درجه ۲	نام تالاب	استان	سطح حفاظتی	طبقه بندی کنوانسیون رامسر	
کرخه	۱ پیر سلمان	همدان	شکار ممنوع	داخل خشکی	
	۲ وسج		شکار ممنوع	داخل خشکی	
	۳ کرخه	خوزستان	پارک ملی و پناهگاه حیات وحش	داخل خشکی	
	۴ هورالعظیم		منطقه حفاظت شده	داخل خشکی	
	۵ تالاب گوری بلمک	لرستان	شکار ممنوع	داخل خشکی	
	۶ تالابهای پل دختر		شکار ممنوع	داخل خشکی	
	۷ سراب نیلوفر	کرمانشاه	شکار ممنوع	داخل خشکی	
	۸ تالاب هشیلان		شکار ممنوع	داخل خشکی	
	۹ تالاب سراب یاوری		شکار ممنوع	داخل خشکی	
		۱۰ زمزم	ایلام	شکار ممنوع	داخل خشکی
		۱۱ سیاه گاو دریاچه دوقلو		شکار ممنوع	داخل خشکی
حله و مسیلهای دو طرف	۱۲ پریشان	فارس	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده، ذخیره گاه زیست کره	داخل خشکی	

داخل خشکی	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده، ذخیره گاه زیست کره		۱۳	ارژن	
ساحلی / دریایی	منطقه حفاظت شده	بوشهر	۱۴	تالاب حله	
داخل خشکی	شکار ممنوع	فارس	۱۵	تالاب برم شور (فلات مرکزی) ^۱	جراحی و زهره
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۶	برم فیروز (فلات مرکزی)	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۷	هفت برم	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت ، پناهگاه حیات وحش	خوزستان	۱۸	(MR)شادگان	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۱۹	خور موسی جعفری خوریات ماهشهر و الامیه (MR)	
داخل خشکی	شکار ممنوع	کهگیلویه	۲۰	دریاچه برم الوان	
داخل خشکی	شکار ممنوع	فارس	۲۱	هیرم(فلات مرکزی)	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۲	هرم و کاریان	
داخل خشکی	شکار ممنوع	چهارمحال و بختیاری	۲۳	تالاب سولقان	کارون بزرگ
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۴	تالاب علی آباد	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۵	چشمه برم لردگان	
داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۲۶	چغاخور	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۷	تالاب های چال تر و چال خشک	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۸	گندمان	
داخل خشکی	پارک ملی، منطقه حفاظت شده، پناه گاه حیات وحش		خوزستان	۲۹	
داخل خشکی	شکار ممنوع	۳۰		تالاب میانگران	
داخل خشکی	شکار ممنوع	خوزستان	۳۱	دشت شعیبیه (سوسنگرد)	

^۱ تالابهایی که نام حوضه در داخل پرانتز جلوی آنها قید شده در آئین نامه به اشتباه در آن حوضه ذکر شده بودند که در اینجا اصلاح شده و در حوضه اصلی خود قرار گرفته اند.

داخل خشکی	منطقه حفاظت شده		شیمبار	۳۲	
داخل خشکی	شکار ممنوع		تالاب بامدژ	۳۳	
داخل خشکی	شکار ممنوع	کهگیلویه	تالاب مورزرد زیلایی	۳۴	
داخل خشکی	شکار ممنوع	و بویر	دریاچه کوه گل	۳۵	
داخل خشکی	شکار ممنوع	احمد	تالاب برم شیر	۳۶	
داخل خشکی	منطقه حفاظت شده، شکار ممنوع		دریاچه گهر	۳۷	
داخل خشکی	شکار ممنوع	لرستان	تالاب بیشه دالان	۳۸	
داخل خشکی	شکار ممنوع		تالاب تنورد	۳۹	
ساحلی / دریایی	پارک ملی		دیر - نخیلو	۴۰	
ساحلی / دریایی	منطقه حفاظت شده	بوشهر	دلتای رود مند (حوضه مند)	۴۱	
ساحلی / دریایی	اثر طبیعی ملی		جزیره مرجانی خارک	۴۲	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، پناهگاه حیات وحش		شیدور	۴۳	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی ابوموسی	۴۴	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی تنب بزرگ	۴۵	کل - مهران - جزایر
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع	هرمزگان	جزیره مرجانی تنب کوچک	۴۶	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی سیری	۴۷	
ساحلی / دریایی	منطقه حفاظت شده		جزیره مرجانی فارور	۴۸	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی کیش	۴۹	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی لارک	۵۰	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		خور بردستان	خور	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی هرمز	۵۱	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		جزیره مرجانی هنگام	۵۲	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع	هرمزگان	جزیره مرجانی قشم	۵۳	کل - مهران - جزایر
ساحلی / دریایی	پناهگاه حیات وحش		جزیره مرجانی هندورابی	۵۴	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده		خور خوران	۵۵	

ساحلی / دریایی	پارک ملی		۵۶ خلیج نای بند (بوشهر)	
ساحلی / دریایی	منطقه حفاظت شده		۵۷ خور تیاب	بندرعباس و سدیج
ساحلی / دریایی	منطقه حفاظت شده		۵۸ خور مرکزی جاسک	
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		۵۹ خور خلاصی	
داخل خشکی	منطقه حفاظت شده		۶۰ خوریات جگین و گابریک	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده		۶۱ دلتای رودهای گز و حرا	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده		۶۲ مصب رود شور و شیرین میناب	
داخل خشکی	شکار ممنوع	ایلام	۶۳ سیابدرویش	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۶۴ چگر	
داخل خشکی	رامسر سایت، پناهگاه حیات وحش	کردستان	۶۵ زریوار	
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده	سیستان و بلوچستان	۶۶ خلیج گواتر و هورباهو	بلوچستان جنوبی
ساحلی / دریایی	سایر صخره های مرجانی، علفهای دریایی، خورها، پهنه های گلی، سواحل صخره ای، جنگلهای حرا، مصب رودخانه ها و جزایر دارای صخره های مرجانی و علفهای دریایی			

جدول (۲) - تالابهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه

نام تالاب	استان	سطح حفاظتی	طبقه بندی کنوناسیون رامسر
۱ قره قشلاق	آذربایجان شرقی	شکارممنوع	داخل خشکی
۲ قوری گل		رامسر سایت، منطقه حفاظت شده	داخل خشکی
۳ اسلام آباد (شیطان آباد)	آذربایجان غربی	شکار ممنوع	داخل خشکی
۴ قره داغ		شکار ممنوع	داخل خشکی
۵ چنگیز گلی		شکار ممنوع	داخل خشکی
۶ جمال آباد		شکار ممنوع	داخل خشکی
۷ سولدوز		پارک ملی (بخشی از دریاچه ارومیه)	داخل خشکی
۸ دریاچه مارمیشو		شکار ممنوع	داخل خشکی
۹ (MR) درگه سنگی (دش دورگه)		رامسر سایت، شکارممنوع	داخل خشکی
۱۰ حیدربابا (بررسی مجدد)			

	رامسر سایت، شکار ممنوع	آق قلعه نیز معروف است) (MR)
داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع	۱۲ تالاب حسنلو (یا شورگل که با ایجاد سد و انحراف آب گذارچای به بخشی از آن به دریاچه آب MR شیرین تبدیل شده است.)
مصنوعی	شکار ممنوع	۱۳ قره گل
داخل خشکی	شکار ممنوع	۱۴ آق زیارت
داخل خشکی	رامسر سایت، پارک ملی، ذخیره گاه زیست کره	۱۵ دریاچه ارومیه
داخل خشکی	شکار ممنوع	۱۶ گروس
مصنوعی	منطقه حفاظت شده	۱۷ بند نوروزلو
داخلی خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع	۱۸ (MR) یادگارلو
داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع	۱۹ قوپی بابا علی
داخل خشکی	رامسر سایت، پناهگاه حیات وحش	۲۰ کانی برازان

جدول (۳) - تالابهای حوضه آبریز دریای خزر

حوضه آبریز درجه ۲	نام تالاب	استان	سطح حفاظتی	طبقه بندی کنوناسیون رامسر
ارس	۱ شورابیل	اردبیل	شکار ممنوع	داخل خشکی
	۲ دریاچه نئور		منطقه حفاظت شده	داخل خشکی
	۳ پته خور		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۴ کشت و صنعت مغان		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۵ تالابهای رود ارس - مغان		شکار ممنوع	مصنوعی
	۶ ات گلی		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۷ یاریم قیه	آذربایجان غربی	شکار ممنوع	داخل خشکی
	۸ بورالان		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۹ آق گل		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۱۰ پیر احمد کندی (دریاچه ارومیه)		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۱۱ دیم قشلاق (دریاچه ارومیه)		شکار ممنوع	داخل خشکی
	۱۲ عشق آباد کنیکور (دریاچه ارومیه)		شکار ممنوع	داخل خشکی

داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۳ ناور (دریاچه ارومیه)			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۴ قره بولاغ گلی (دریاچه ارومیه)			
داخل خشکی	شکار ممنوع	گیلان	۱۵ استیل عباس آباد	تالش مرداب انزلی		
ساحلی / دریایی	شکار ممنوع		۱۶ جوکندان تالش			
ساحلی / دریایی	رامرسایت، پناهگاه حیات وحش		۱۷ انزلی (MR)			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۸ تالاب عینک			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۹ تالاب کرد محله			
داخل خشکی	پناهگاه حیات وحش		۲۰ لوندویل			
داخل خشکی	رامرسایت، پناهگاه حیات وحش		گیلان		۲۱ امیرکلایه	بین سفید رود و هراز
داخل خشکی	شکار ممنوع				۲۲ تالاب کیا کلایه	
ساحلی / دریایی	رامرسایت، شکار ممنوع	آذربایجان شرقی	۲۳ کولاب بندر کیاشهر و دهانه سفیدرود بوجاق	سفید رود		
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۴ ذولبین			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۵ بزوجق گلی			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲۶ یانیق گل			
داخل خشکی	شکار ممنوع	مازندران	۲۷ دریاچه ولشت	بین سفید رود و هراز		
	شکار ممنوع		۲۸ کلک ساهین (بررسی شود)			
مصنوعی	رامرسایت، پناهگاه حیات وحش		۲۹ آب بندانهای فریدونکنار، ازباران و سرخورد			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۳۰ استخر پشت			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۳۱ عباس آباد			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۳۲ لاسم			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۳۳ دریاچه شورمست			
ساحلی / دریایی	رامرسایت، ذخیره گاه زیست کره، پناهگاه حیات وحش	گلستان	۳۴ شبه جزیره میانکاله و خلیج گرگان و لپوزاغمرز	هراز - قره سو		
ساحلی / دریایی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۳۵ گمیشان			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۳۶ دریاچه نمک (شور)			
داخل خشکی	شکار ممنوع		۳۷ اینچه برون (اینچه)			
				اترک		

داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۳۸ آلاگل	
داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۳۹ آلاماگل	
داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۴۰ آجی گل	
داخل خشکی	شکار ممنوع	قزوین	۴۱ اوان	سفید رود
داخل خشکی	شکار ممنوع	همدان	۴۲ چشم شور (خلیج فارس و دریای عمان)	
ساحلی/دریایی		مصوب تمامی رودخانه های منتهی به خزر		

جدول (۴) - تالابهای حوضه آبریز فلات مرکزی ایران

طبقه بندی کنوانسیون رامسر	سطح حفاظتی	استان	نام تالاب	حوضه آبریز درجه ۲
داخل خشکی	شکار ممنوع	قزوین	۱ دریابیک	دریاچه نمک
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲ اله آباد (صالحیه)	
داخل خشکی	شکار ممنوع	همدان	۳ آق گل	
داخل خشکی	شکار ممنوع	مرکزی	۴ میقان	
داخل خشکی	شکار ممنوع	اصفهان	۵ شور گلیایگان	
داخل خشکی	شکار ممنوع	قم	۶ حوض سلطان	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۷ مره	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۸ دریاچه نمک	
داخل خشکی	شکار ممنوع	تهران	۹ دریاچه تار	
مصنوعی	شکار ممنوع		۱۰ بند علی خان	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۱ دریاچه هویر	کویر مرکزی
داخل خشکی	شکار ممنوع	فارس	۱۲ کافترا	مهارلو-بختگان
داخل خشکی	رامسر سایت، شکار ممنوع		۱۳ (MR) کمجان	
داخل خشکی	رامسر سایت، پارک ملی و پناهگاه حیات وحش		۱۴ (MR) طشک و بختگان	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۵ مهارلو	
داخل خشکی	شکار ممنوع		۱۶ تالاب آب پروان	

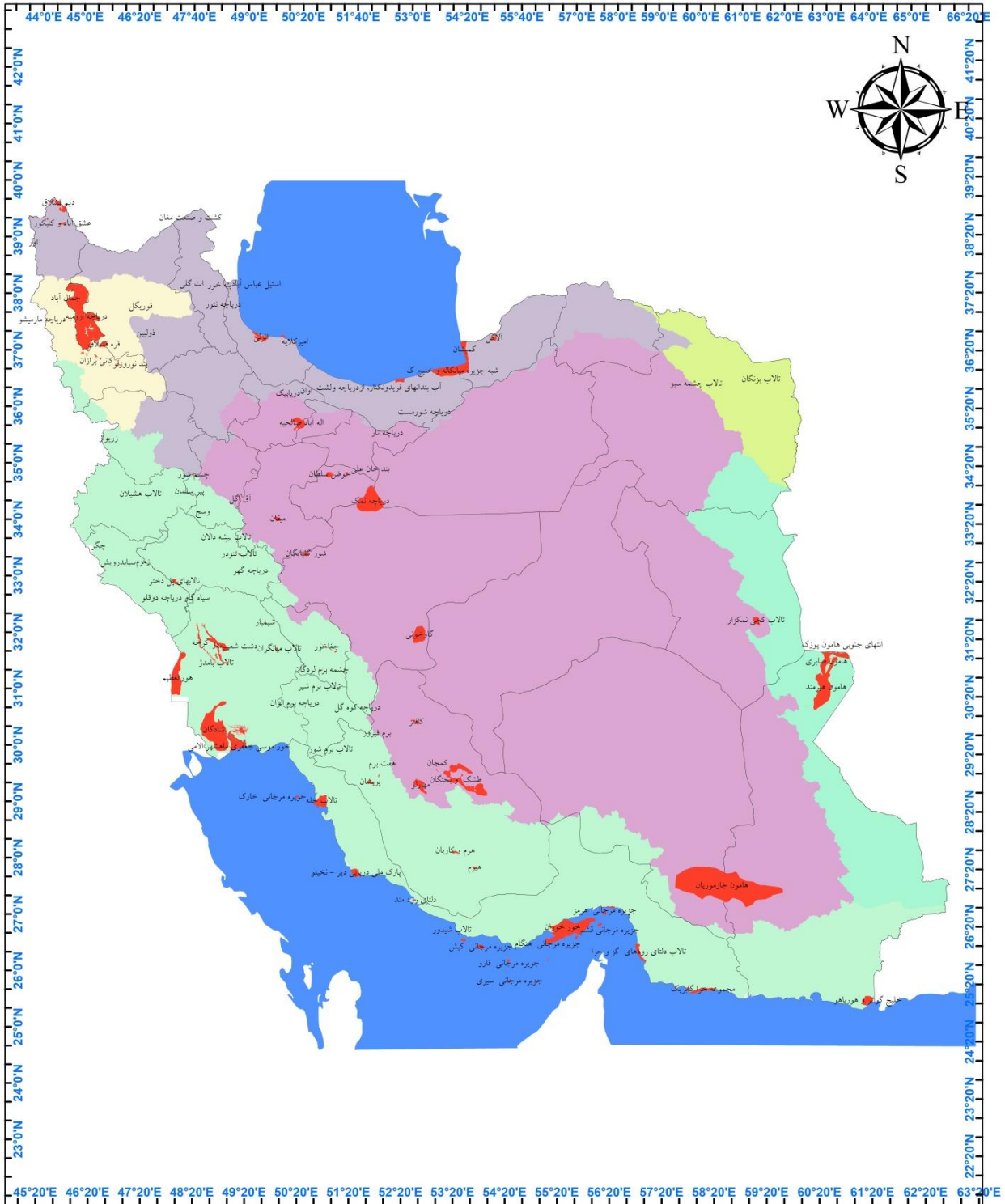
داخل خشکی	رامسر سایت، منطقه حفاظت شده	اصفهان	۱۷ گاوخونی	گاوخونی
داخل خشکی	شکار ممنوع	کرمان	۱۸ هامون جازموریان	هامون جازموریان
داخل خشکی	پناهگاه حیات وحش	خراسان جنوبی	۱۹ تالاب کجی نمکزار (شرق)	کویرلوت

جدول (۵) - حوضه های آبریز شرق (هامون) و قره قوم

طبقه بندی کنوانسیون رامسر	سطح حفاظتی	استان	نام تالاب	حوضه آبریز درجه ۲
داخلی خشکی	رامسر سایت، پناهگاه حیات وحش	سیستان و بلوچستان	۱ هامون هیرمند (MR)	هامون هیرمند
داخل خشکی	رامسر سایت، پناهگاه حیات وحش		۲ هامون صابری (MR)	
داخل خشکی	رامسر سایت، پناهگاه حیات وحش		۳ انتهای جنوبی هامون پوزک (MR)	
داخل خشکی	پارک ملی، منطقه حفاظت شده	خراسان رضوی	۱ تالاب بزنگان	قره قوم
داخل خشکی	شکار ممنوع		۲ تالاب چشمه سبز	

شکل (۱) - موقعیت تالابهای فهرست آئین نامه تبصره ماده یک قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالابهای کشور

راهنمای نقشه

تالاب حوزه های اصلی

حوزه آبریز خلیج فارس و دریای عمان

حوزه آبریز دریای ارومیه

حوزه آبریز فلات مرکزی

حوزه آبریز قره قوم

حوزه آبریز مرزی شرق

کادر فرما :

سازمان حفاظت محیط زیست
(دفتر حفاظت و احیای تالابها)

سازمان نقشه برداری

عنوان نقشه: مرز قلمرو پهنه های تالابی ایران

شماره نقشه:	توسعه:	مقیاس:
	معمود آستانه تألیف:	1:7,000,000

جدول (۶) - فهرست تالابهای ایرانی ثبت شده در کنوانسیون رامسر

ردیف	عنوان تالاب	سال ثبت	استان	مساحت (هکتار)	ردیف	عنوان تالاب	سال ثبت	استان	مساحت (هکتار)
۱	آلاگل ، اولماگل و آجی گل	۱۳۵۴	گلستان	۱۴۰۰	۱۴	ارژن و پریشان	۱۳۵۴	فارس	۶۲۰۰
۲	امیر کلایه	۱۳۵۴	گیلان	۱۲۳۰	۱۵	میانکاله و خلیج گرگان	۱۳۵۴	مازندران	۱۰۰۰۰۰
۳	انزلی MR	۱۳۵۴	گیلان	۱۵۰۰۰	۱۶	نیریز و کمجان MR	۱۳۵۴	فارس	۱۰۸۰۰۰
۴	بندر کیشهر و سفید رود	۱۳۵۴	گیلان	۵۰۰	۱۷	شادگان MR	۱۳۵۴	خوزستان	۴۰۰۰۰۰
۵	دلتای رود گز و رود حرا	۱۳۵۴	هرمزگان	۱۵۰۰۰	۱۸	شورگل ، یادگارلو و دورگه سنگی MR	۱۳۵۴	آذربایجان غربی	۲۵۰۰
۶	دلتای شور شیرین و میناب	۱۳۵۴	هرمزگان	۴۵۰۰۰	۱۹	هور باهو گواتر	۱۳۷۸	بلوچستان	۱۰۰۰۰
۷	گاوخونی	۱۳۵۴	اصفهان	۴۳۰۰۰	۲۰	شیدور	۱۳۷۸	هرمزگان	۱۰۰۰۰
۸	دهانه جنوبی هامون پوزک MR	۱۳۵۴	سیستان	۱۰۰۰۰	۲۱	گمیشان	۱۳۸۰	گلستان	۱۷۷۰۰
۹	هامون صابری و هیرمند MR	۱۳۵۴	سیستان	۵۰۰۰۰	۲۲	فریدون کنار و ازابارن	۱۳۸۲	مازندران	۵۴۲۷
۱۰	خوران	۱۳۵۴	هرمزگان	۱۰۰۰۰۰	۲۳	چغاخور	۱۳۸۹	چهار محال و بختیاری	۱۵۰۰
۱۱	قوری گل	۱۳۵۴	آذربایجان شرقی	۱۲۰	۲۴	کانی برازان	۱۳۸۹	آذربایجان غربی	۶۰۰
۱۲	قویی باباعلی	۱۳۵۴	آذربایجان غربی	۱۲۰۰	۲۵	زریوار	۱۳۹۷	کردستان	۳۲۹۳
۱۳	ارومیه	۱۳۵۴	آذربایجان غربی	۴۸۳۰۰۰	جمع مساحت رامسر سایتهای کشور				۱۴۱۳۰۴۰

MR - رامسر سایتهای تغییرات شرایط اکولوژیک یافته (تخریب شده) که باید در اولویت احیاء قرار گیرند

پراکنش جغرافیایی تالابهای ثبت شده ایران در کنوانسیون رامسر در شکل (۲) نشان داده شده است.

دکتر مسعود باقرزاده کریمی
مدیرکل دفتر حفاظت و احیاء تالابها
۱۹ آذر ۱۳۹۸